

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 16. децембар 2011. године

Предмет бр. 267/09

Мира ОЖЕГОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 16. децембра 2011. године,
уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ
г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, обављеног такође и електронским путем, у складу са правилом 13 § 2 свог Пословника, одлучила је како следи:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 9. априла 2009. године и уписана је 30. априла 2009. године.
2. Дана 24. новембра 2010. године, Комисија је затражила од жалиоца да достави додатне информације. На овај захтев није добијен никакав одговор.
3. Дана 19. априла 2011. године, жалба је прослеђена Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би се од УНМИК-а добиле примедбе на прихватљивост предмета. Дана 31. маја 2011. године, УНМИК је доставио свој одговор.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

4. Жалилац је мајка г. Александра Ожеговића. Од марта 1999. године, г. Ожеговић је служио као добровољац у Војсци Југославије и био је стациониран на Косову. Дана 18. априла 1999. године, нестао је док је учествовао у војној акцији у близини места Беланица, у општини Малишево.
5. Жалилац наводи да је пријавила нестанак свог сина Војсци Југославије, Југословенском црвеном крсту и Међународном комитету Црвеног крста (МКЦК).
6. Према умрлици коју је 18. јуна 2007. године издала Канцеларија за судску медицину при Канцеларији за нестала лица и судску медицину (КНЛСМ) УНМИК-овог Одељења правде, посмртни остаци г. Ожеговића пронађени су 4. децембра 2006. године на неидентификованој локацији у општини Малишево. Аутопсија је обављена 24. јануара 2007. године, којом је само могло да се докаже да је смрт настала „пре 4. децембра 2006. године“. Узрок смрти је утврђен као „хитац из ватреног оружја у пределу груди и десне ноге“. Посмртни остаци су касније идентификовани и предати жалиоцу 6. јула 2007. године.
7. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову. Између 9. децембра 2008. и 30. марта 2009. године, сви списи кривичних предмета које су поседовали Одељење правде и полиција УНМИК-а предати су ЕУЛЕКС-у.

III. ЖАЛБА

8. Жалилац се жали на наводни пропуст УНМИК-а да ваљано истражи нестанак и убиство њеног сина и на душевни страх, бол и патњу које је претрпела због ове ситуације.
9. Комисија је мишљења да се може сматрати да жалилац указује, тим редоследом, на повреду права г. Ожеговића на живот, загарантованог чланом 2 Европске конвенције о људским правима (у даљем тексту: ЕКЉП), као и на повреду свог права у смислу забране нечовечног и понижавајућег поступања, загарантованог чланом 3 ЕКЉП.

IV. ПРАВО

10. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмет, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

Наводно кршење члана 2 ЕКЉП

11. Жалилац се жали, у суштини, на недостатак адекватне кривичне истраге у вези са нестанком и убиством г. Ожеговића.

12. У својим коментарима, СПГС нема примедби на прихватљивост овог дела жалбе.
13. Комисија је мишљења да жалба везана за члан 2 ЕКЉП покреће озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да овај део жалбе није очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.
14. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалбе био проглашен неприхватљивим.

Наводно кршење члана 3 ЕКЉП

15. Жалилац наводи душевну бол и патњу које су јој наводно проузроковане околностима везаним за нестанак и накнадно убиство њеног сина.
16. СПГС тврди да жалилац не износи изричите наводе да је одговор УНМИК-а на нестанак и смрт г. Ожеговића проузроковао доживљену душевну бол и патњу, те је стога овај део жалбе очигледно неоснован и самим тим неприхватљив.
17. Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права која се тиче питања да ли се чланови породице нестале особе могу сматрати жртвама поступања које је супротно члану 3 ЕКЉП којим се забрањује нечовечно поступање. Европски суд прихвата такву могућност, што зависи од постојања „нарочитих чинилаца који доводе до тога да патња коју преживљава [члан породице] добије димензију и одлике различите од емоционалне туге каква се може сматрати неизбежном код особа које су у сродству са жртвом озбиљног кршења људских права“. Суд даље сматра да „у пресудне елементе спадају непосредност крвног сродства, конкретне околности везане за породични однос, мера у којој је члан породице био сведок предметних догађаја, ангажованост члана породице у покушају да прикупи информације о несталој особи и начин на који су надлежни органи одговорили на такво распитивање“. Суд такође наглашава „да суштина те повреде не лежи толико у чињеници да је члан породице нестао, већ се односи на реакције и ставове надлежних органа на насталу ситуацију након што им је предочена“ (видети нпр. Европски суд за људска права (ЕСЉП) (Велико веће), *Чакићи против Турске*, бр. 23657/94, пресуда од 8. јула 1999, § 98, *ЕКЉП*, 1999-IV; ЕСЉП (Велико веће), *Кипар против Турске*, бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2001, § 156, *ЕКЉП*, 2001-IV; ЕСЉП, *Орхан против Турске*, бр. 25656/94, пресуда од 18. јуна 2002, § 358; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, пресуда од 27. јула 2006, § 139; видети такође Саветодавна комисија за људска права (ХРАП), *Здравковић*, бр. 46/08, одлука од 17. априла 2009, § 41).
18. Комисија сматра да жалилац може да се позове на кршење члана 3 ЕКЉП чак и ако не постоји изричита референца на конкретне поступке надлежних органа ангажованих у истрази, јер и пасивност надлежних органа и недостатак информација пружених жалиоцу могу да указују на нечовечно поступање надлежних органа према жалиоцу (видети случај *Младеновић*, предмет ХРАП бр. 99/09, одлука од 11. августа 2011, § 22).
19. Међутим, у случајевима када је нестала особа касније пронађена мртва, применљивост члана 3 ЕКЉП је у принципу ограничена на одређени период током кога је члан породице подносио неизвесност, патњу и тугу које су карактеристичне за феномен нестанка (видети нпр. ЕСЉП, *Лулујев и остали против Русије*, бр.

69480/01, пресуда од 9. новембра 2006, §§ 114-115, *ЕКЉП*, 2006-ХИИ; видети и ЕСЉП, *Гонгадзе против Украјине*, бр. 34056/02, пресуда од 8. новембра 2005, § 185, *ЕКЉП*, 2005-ХИ).

20. У том смислу поставља се питање да ли је жалба уложена на време. Члан 3.1 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12 наводи да Комисија „сме да се бави предметом ... само у року од шест месеци од дана доношења коначне одлуке“. По правилу, период од шест месеци почиње од дана доношења коначне одлуке у процесу којим се исцрпљују домаћи правни лекови. Међутим, тамо где је из исхода јасно да жалиоцу није доступан никакав правни лек, период почиње од датума поступака или мера које су предмет жалбе, или од датума сазнања о том поступку или његовом ефекту на жалиоца или штети која му је учињена (ЕСЉП (Велико веће), *Варнава и остали против Турске*, бр. 16064/90 и остали, пресуда од 18. септембра 2009, § 157). Тамо где се жалба односи на континуирану ситуацију, која је дошла до завршетка, период ограничења од шест месеци почиње да тече од датума када је та ситуација завршена.
21. Комисија напомиње да су посмртни остаци г. Ожеговића враћени жалиоцу 6. јула 2007. године. То се догодило у тренутку када је престао период важења током кога се питање могло покренути према члану 3 ЕКЉП. У сврхе члана 3.1. Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, период ограничења од шест месеци је почео да тече од тог датума.
22. Жалба је уложена пред Комисијом 9. априла 2009. године, односно након истека периода од шест месеци који је изнад назначен.
23. Према томе, Комисија мора да закључи да овај део жалбе спада ван временског ограничења у смислу члана 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- **ПРОГЛАШАВА ЖАЛБУ ПРИХВАТЉИВОМ У ДЕЛУ КОЈИ СЕ ТИЧЕ ПРАВА НА ЖИВОТ;**
- **ПРОГЛАШАВА ОСТАТАК ЖАЛБЕ НЕПРИХВАТЉИВИМ.**

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући